

GAUTENG DEPARTMENT OF EDUCATION

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION

**ISINDEBELE ILIMI LOKUTHOMA
IZINGA ELIPHEZULU
(Iphepha Lesithathu)**

ISIKHATHI: 2 ½

Possible Answers
Feb / Mar 2006

ISIGABA A

1. Isingeniso. (5)
 2. Ukucocwa kwendaba ngamaphuzu azwakalako. (15)
 3. Ukulandelana kwamaphuzu (okwakha into eyodwa). (3)
 4. Ukulandela amatshwayo wokutlola nokupeledwa kwesiNdebele. (4)
 5. Ubunono bomfundu ekutloleni. (3)
 6. Ukunotha kwelimi (njengokusebenzisa izaga, izitjho njil). (5)
 7. Isiphetho / Ukusonga ngokuhlanganisa imibono njengombono owodwa. (5)
- [40]**

ISIGABA B / C**A. Incwadi**

- (i) Yobungani
I-adresi. (4)
- (ii) Yangokomthetho
I-adresi. 2x2=(4)
Isilotjhiso. (2)
Okumumethweko. (8)
Ukulandelwa kwamatshwayo nemithetho yokutlolwa kwesiNdebele. (4)
Isilayeliso (2)
- [20]**

B. Umbiko / Iripoti (report)

- Ukubekwa kwamaphuzu ekukhulunywe ngawo. (6)
- Ukusetjenziswa kwelimi. (4)
- Ukulandelwa kwamatshwayo wokutlola nokupeledwa kwesiNdebele. (4)
- Ubunono bokutlola. (3)
- limphakamiso. (3)
- [20]**

C. Isikhangiso (advert)

- Isihloko. (1)
- Ukuvezwa:
- kвесikhala. (1)
 - kwendawo la isikhala sikhona. (1)
 - komsebenzi ozokwenziwa ngoqatjhweko. (2)
 - kobunjalo baloyo ofisa ukuqatjhwa. (2)
 - kwe-adresi la kuthunyelwa khona iimbawo. (1)
- Ukusetjenziswa nokulandelwa kwemithetho yokutlolwa kwesiNdebele. (2)
- [10]**

D. CV

- Amabizo nesibongo somnikazi. (1)
 - Imininingwana yamabeletho, umazisi, ubulili, indawo yokuhlala njll. (4)
 - Imininingwana yefundo. (2)
 - Amaboni (experience). (2)
 - Ukulandelwa kwemithetho yokutlolwa kwesiNdebele. (1)
- [10]**

E I-AJENDA

- Isihloko somhlangano. (2)
 - Ilanga lomhlangano. (1)
 - Indawo la umhlangano uzokubanjelwa / bewubanjelwe khona. (1)
 - Ukuvulwa komhlangano. (1)
 - Usihlalo womhlangano. (1)
 - Abaphumelele ukuza emhlanganweni / abangakaphumeleli. (2)
 - Ukuhleleka kwamaphuzu ekuzokukhulunywa ngawo. (8)
 - Ukuvalwa komhlangano. (2)
 - Imithetho yokutlolwa nokupeledwa kwesiNdebele. (2)
- [20]

F. IKULUMO-PENDULWANO (DIALOGUE)

- ukubekwa kwamabizo wabakhulumisanako ngeqadi. (2)
 - ukulandelwa kwemithetho yokupeledwa nokutlolwa kwesiNdebele. (2)
 - ukubekwa kwekulomo ekuphikisanwa / ekubonisanwa ngayo. (1)
 - ukusetjenziswa kwelimi (izaga / izitjho). (2)
 - ukuzwakala kwepikiswano. (1)
 - ukavezwa kwemibono (ngesihloko ekukhulunywa ngaso). (1)
 - isiphetho sepikiswano. (1)
- [10]

G. AMAMINIDI (MINUTES)

- ukavezwa kwesikhathi / indawo / ilanga lomhlangano. (3)
 - usihlalo kanye nokuvulwa komhlangano. (3)
 - ukavezwa kwerherho lomhlangano. (3)
 - ukubekwa kweenkulomo nemibono. (4)
 - ukusetjenziswa kwelimi (izitjho / izaga). (4)
 - ukulandelwa kwemithetho yokutlolwa nokupeledwa kwesiNdebele. (3)
- [20]

H. UMBIKO WESIFO (ORBITUARY)

- isihloko sombiko. (2)
 - umlando wokubelethwa komufi (indawo, ilanga). (2)
 - umlando wokusebenza / wokufunda. (3)
 - umlando womndeni womufi (abantwana, ukosikazi / umyenzi / abazali / umndeni). (4)
 - ilanga lakhe lokuhlongakala. (1)
 - ilanga nesikhathi sokubekwa. (2)
 - ukuthoma kwekonzo nokuphunywa ekhaya. (2)
 - amazindla / isirabhu. (1)
 - ukulandelwa kwemithetho yokutlolwa nokupeledwa kwesiNdebele. (3)
- [20]

I. ITHELEGRAMU (TELEGRAM)

- I-adresi yotlolileko. (3)
 - Ibizo lotlolileko. (2)
 - I-adresi yotlolelweko. (3)
 - Umlayezo (ukurhunyezeka nelimi lawo). (3)
 - Ukulandelwa kwemithetho yokutlolwa kwethegramu (akurhunyeza). (5)
 - Ukufundeka kwesandla. (4)
 - Ukufundeka kwesandla. (3)
- [20]

J. ISAZISO (NOTICE)

- Isihloko sesaziso. (3)
 - Ukuvezwa kwalokho okusaziso. (3)
 - Umlayezo oya kubalaleli ngesaziso. (7)
 - Ukupeledwa nokutlola ngokomthetho wesiNdebele. (4)
 - Isandla esifundekako. (3)
- [20]

K. IMEMORANDAMU (MEMORANDUM)

- Isihloko. (3)
 - Isingeniso sendaba. (3)
 - Ukwendlalwa kwendaba. (5)
 - Imibono. (5)
 - Ukulandelwa kwemithetho yokutlolwa nokupeledwa kwesiNdebele. (4)
- [20]

L. ISIMEMO SOMHLANGANO

- I-adresi. (3)
 - Isihloko. (2)
 - Ukuvezwa: kwelanga lomhlangano, indawo, isikhathi. (6)
 - Isiphetho. (2)
 - Ukusetjenziswa kwelimi nokusetjenziswa kwamatshwayo ngefanelo. (4)
 - Isandla esifundekako. (3)
- [20]

ISIGABA B**UMBUZO 5****UZANGENZANI DM JIYANE**

5.1 (a) Naka amanye amaphuzu ekulindelwe bonyana

abafundi bawaveze:

- Sithini isihloko ngokwaso.
- Izehlakalo eziyame esihlokweni.
- Sihlangana njani nendatjana.

(12)

- (b) - Mhlobo bani wesiphetho.
 - Yini umraro.
 - urarululwe njani.

(10)

- (c) Umfundsi akaveze umlayezo umtloli afuna ukusithulela wona.

- Qalisa ezechlakalweni ezinembileko

(8)

[30]

5.2.1 liliwa. / Ivalamlungwana

(2)

5.2.2 isihlahla. / intatha

(1)

5.2.3 Bekabeka ilijwa.

(2)

5.2.4 imali.

(1)

5.2.5 Bafuna ukuthola umbulali / ubulewe ngesihlahla.

(2)

5.2.6 lapho kubekwa khona abantu abahlongakaleko.

(1)

5.2.7 isilahlo.

(1)

5.2.8 kubona / kulayelisa umuntu ohlongakeleko.

(2)

5.2.9 linhlobo zikamufi azange zilile.

(2)

5.2.10 Uyinyanga enamanga. Wona / wabeka ilijwa kube akekho umuntu
 owabulala uMatjhiyana. Wabaleka ngombana amadlozakhe amkhalima
 ekwenzeni into engekho / ekudlaleni ngeentatha. BakwaMatjhiyana
 bebazombulala ngesenzo sakhe samanga.

(2)

5.2.11 eMaputo.

(1)

5.2.12 Kwahlongakala umkaMatjhiyana.

(1)

5.2.13 Bahlanu Babeka ilijwa kanti akekho umuntu obulele uMatjhiyana.

(2)

5.2.14 (a) Kubaleka.

(2)

- (b) neelukazi ebezikhamba ngamadondolo zaya emngcwaben

(2)

- (c) kuvelelwu litjhudu elimbi.

(2)

- (d) ukufa kwelijwa kwafika nekhabomkhulu.

(2)

- (e) kusinda ekufeni.

(2)

[30]

UMBUZO 6

Ayikhulunyelwa Eziko DM Jiyane nabanye.

6.1 Phakathi kwamaphuzu naka amanye:

- Ngiziphi iinganekwana.
- Bobani abalingisi.
- Mhlobo onjani wabalingisi.
- Bahlakaniphe njani.
- Ifundiso esiyitholako.

[30]

6.2.1 Izaga zimitjho emfitjhani eqinileko.

Izitjho zinomqondo ongakwazi ukuzijamela.

Izaga azitjhuguluki.

Izitjho ziyatjhuguluka.

Izaga zipha umqondo opheleleko.

Izitjho zithoma ngesithomo u-uku-wesigaba 15.

(10)

6.2.2 (a) Intonyani iyangena emjekeni nakukhiwa utjwala. Namkha ikapho iyangena ngemqonyini nakukhiwa amanzi. Side.

(2)

(b) Izulu eliza liduma bese liyana. Side.

(2)

(c) Yinja, Sifitjhani.

(2)

(d) Yindlala. Sifitjhani.

(2)

(e) Liqanda. Sifitjhani.

(2)

6.2.3 Abantu bodwa.

Iinlwana zodwa.

Abantu neenlwana.

(6)

6.2.4 kuneenrarejo ezide.

kuneenrarejo ezifitjhani.

(4)

[30]

INANI LOKE: 120